
Matematik dostal grant na úsporná letadla

Matematik dostal grant na úsporná letadla

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

30.11.2009, autor: Jana Machálková

NADTITULEK: Investice do vědy

Grant ve výši 1,6 milionu korun daly dohromady firma a fakulta. Vědec bude hledat také cesty ke konstrukci efektivnějších přehrad.

Matematik Stanislav Hencl má před sebou dva nabitě roky. Chystá se vytvořit teorii, která pomůže konstruovat palivově úspornější letadla nebo efektivnější vodní přehrady. Dvouleté bádání na toto téma si Hencl může dovolit díky unikátnímu grantu, který nedávno získal. V rámci něj bude mít možnost spolupracovat i se špičkovými americkými nebo finskými vědci.

Zmíněný grant dala dohromady česká investiční společnost RSJ Invest a matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy. Firma poskytla milion korun, "matfyz" dalších 600 tisíc. Na české poměry jde o unikátní případ, kdy se spojila soukromá firma a vysoká škola, aby společně podpořily rozvoj české vědy.

Ředitel studoval matfyz

V zahraničí je běžné, že si firmy u vysokých škol za peníze objednávají konkrétní výzkum, který jim má pomoci zaplnit nějakou díru na trhu. Tato praxe se postupně začíná objevovat i v Česku.

Zmíněný grant matematicko-fyzikální fakulty a společnosti RSJ Invest je však trochu jiná kategorie. Společnost totiž peníze poskytla čistě jen na rozvoj české matematiky, z výsledků Henclova bádání nebude nijak přímo těžit. "Jsme přesvědčeni o tom, že úspěch naší civilizace stojí a padá s kvalitou vzdělání. Věda v dnešní době nemá dost finančních prostředků a i z tohoto důvodu pak špičkoví odborníci a vědci často odcházejí do zahraničí. Pro českou společnost je to velká škoda," říká PR manažerka společnosti RSJ Invest Monika Vondráková.

RSJ Invest velmi úspěšně obchoduje na světových trzích. Roční obrát společnosti v nominální hodnotě dosahuje 2,6 biliardů korun (biliarda je tisíc bilionů; pro lepší představu: je to číslo s patnácti nulami). Pro obchodování si lidé z RSJ vyvinuli vlastní matematické metody. K matematice jako takové má ředitel společnosti Karel Janeček přímo srdeční vztah - je absolventem matematicko-fyzikální fakulty UK a rovněž zde učí.

Jednoho dne tak děkanovi fakulty Zdeňku Němečkovi přednesl svůj nápad na vytvoření společného grantu pro vědce. Ten souhlasil a ze zdrojů fakulty přidal ke zmíněnému milionu od RSJ dalších 600 tisíc. "Nevím o žádném podobném případě, kdy by se firma a fakulta vysoké školy takto spojily. V každém případě to pro nás znamená peníze navíc, které můžeme použít způsobem motivujícím pro ostatní," řekl děkan Němeček.

Úspora přes matematiku

Vítězný vědec Stanislav Hencl, který na "matfyzu" rovněž učí, se odborně zabývá deformací těles. V příštích 24 měsících se bude - zjednodušeně řečeno - zabývat vytvářením matematických modelů, které pak konstruktérům napoví, jak lépe zacházet s materiály, které se používají ke stavbě letadel nebo vodních přehrad. "Je velice neobvyklé, že se soukromá firma rozhodla podpořit základní výzkum," pochvaluje si Hencl.

"Je levnější namodelovat si několik křídel letadla na počítači a poté si vybrat to s nejlepšími vlastnostmi než konstruovat drahé modely a ty pak zkoušet v aerodynamickém modelu," řekl.

Během dvouletého bádání se Hencl chystá navštívit i americkou University of Cincinnati v Ohiu a finskou univerzitu v Jyväskylä, kde bude mít možnost konzultovat své poznatky s vyhlášenými světovými kapacitami.

"S významnými vědci se můžu setkat, ale většinou jen na týden na nějaké konferenci. Mít možnost s nimi nějakou dobu spolupracovat, to už samozřejmě není tak jednoduché," říká Hencel, který zmíněný grant získal v konkurenci dalších osmi vědeckých záměrů.

Spojení soukromé firmy a vysoké školy kvůli vytvoření vlastního vědeckého grantu není obvyklé ani podle rektorů dalších českých univerzit.

"Obvyklá praxe to určitě není. Zkušenosti máme zatím jen s tím, že si u nás nějaký průmyslový podnik zadal konkrétní výzkum, který potřebuje ke své činnosti," řekl rektor ČVUT Václav Havlíček.

Podobně jako on hovoří i rektor Vysoké školy chemicko-technologické Josef Koubek. "Nesetkal jsem se s tím. Ale určitě bych uvítal více takových iniciativ," řekl Koubek.

1,6 milionu

Stanislav Hencel (vlevo) získal grant v konkurenci dalších osmi vědců. Šéf RSJ Karel Janeček studoval také na "matfyz".

Foto - archiv RSJ